

Sisäministeriö
Sisäinen turvallisuus

LAUSUNTO KOSKIEN TURVALLISUUSUUNNITTELUN LIITTÄMISTÄ OSAKSI SÄHKÖISTÄ HYVINVOINTIKERTOMUSTA

Sisäministeriö pyytää Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry:ltä lausuntoa Pää-
töksiä turvallisuudesta – Turvallisuus osaksi kunnan sähköistä hyvinvointikerto-
musta –raportista. Lausunnossa pyydetään tuomaan esiin seikat, jotka tulisi huomi-
oida, jotta järjestöt olisivat jatkossa yhä enemmän mukana paikallisessa turvalli-
suussuunnittelussa.

Läheisyysperiaate ja ohjeistus

Turvallisuus rakentuu nykyaikaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa turvallisuusviran-
omaisten ja kansalaisten yhteistyölle. Entistä vahvemmin arjen turvallisuus ja sen
luominen kuuluu myös elinkeinoelämälle, järjestöille mutta ennen kaikkea yksilöille,
jotka käytännön toimillaan vaikuttavat lähiympäristönsä arkeen. Järjestöt organisoi-
vat kansalaisyhteiskuntaa ja yhdistysten perinteinen rooli onkin ollut tasoittaa val-
tion ja kansalaisten välistä suhdetta. SPEK tukeekin ajatusta järjestöjen ottamisesta
mukaan turvallisuussuunnitteluun, mikä vahvistaa kansalaisyhteiskunnan roolia pai-
kallistasolla, mutta myös lisää hallinnon läpinäkyvyyttä ja parantaa tiedonkulkua
hallinnon ja asukkaiden kesken. Tiedonkulun vahvistaminen ja järjestöyhteistyö
ovat tärkeitä läheisyysperiaatetta vahvistavia toimenpiteitä tilanteessa, jossa viime
vuosien sosiaali-, poliisi-, pelastus- ja terveyspalveluiden rakenneuudistukset sekä
kuntaliitokset ovat kasvattaneet hallintoalueita, jolloin riskinä on ollut subsidiariteet-
tiperiaatteen vaarantuminen, turvallisuussuunnittelun etääntyessä kuntalaisista.

SPEK on huolissaan siitä, miten käytännön järjestelyin huolehditaan siitä, että pai-
kalliset viranomaiset osaavat pyytää järjestöjä mukaan paikalliseen turvallisuus-
suunnitteluun. Nyt käytännöt vaihtelet alueittain, kuten järjestöjen osallistumisaste-
kin. Järjestöjen runsaan lukumäärän seurauksena viranomaiselle saattaa syntyä
epätietoisuus siitä, mitkä ovat turvallisuussuunnittelun kannalta tärkeitä yhdistyksiä.
Turvallisuussuunnittelua ohjeistettaessa tulisi neuvoin rohkaista viranomaista sel-
vittämään, kuinka alueen järjestöt voidaan ottaa mukaan paikalliseen turvallisuus-
suunnitteluun. Myös kansalliset kattojärjestöt voisivat tuottaa selkeitä ohjeita järjes-
töjen osallistumisen tueksi. Käytännön ohjeistusta tarvitaan. On muuan muassa ha-
vaittu, miten virka-aikaan järjestettävät kokoukset voivat estää vapaaehtoisen jär-
jestöväen osallistumisen, koska vapaaehtoiset toimivat pääasiassa vapaa-ajalla.

SPEK tukee ajatusta turvallisuussuunnitelmien tavoitteiden sisällyttämistä viran-
omaisten sekä järjestöjen tavoitteisiin ja toimintasuunnitelmiin, millä varmistetaan
suunnitelmien toimeenpano. SPEK ehdottaa, että viranomaisten ja kattojärjestöjen
tulisi tarvittaessa tuottaa suunnitelmien toimeenpanemista helpottavia ohjeita ja työ-
kaluja paikallisyhdistyksille.

Turvallisuuden mittaaminen

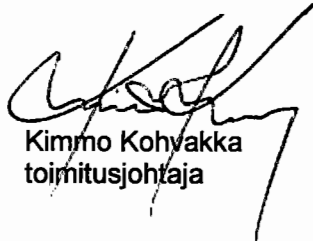
Raportissa esitetyt mittarit ovat tärkeitä turvallisuustilanteen kuvaajia ja SPEK suosittelee niiden laaja-alaista käyttöä. Kaikkia turvallisuusnäkökohtia ne eivät kuitenkaan tavoita ja vaarana on, että osa kuntalaisia huolettavista seikoista jää huomiotta. Esimerkiksi kuntien harvaan asuttujen alueiden erityispiirteet, kuten infrastruktuurin (tiet, valaistus jne.) heikkeneminen, saattavat jäädä tilastollisesti havaitsematta, niiden pienen otannan takia. Siksi turvallisuussuunnitteluun sisällytetyt mittarit tulisi nähdä minimitasona ja kuntia tulisikin rohkaista laaja-alaisempaan turvallisuusympäristön havainnointiin ja tutkimiseen.

SPEK yhtyy työryhmän huoleen turvallisuuden tunnetta kuvaavien tunnuslukujen ja mittareiden vähäisyyteen. SPEK tukee yksilön turvallisuuden tunnetta kuvaavien mittarien kehittämistä ja laajaa käyttöönottoa.

Lopuksi

Kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevia suunnitelmia on tehty kunnissa runsaasti, mikä on ollut haaste toimeenpanon ja hallinnon näkökulmasta. Turvallisuussuunnittelun yhdistäminen osaksi sähköistä hyvinvointikertomusta yksinkertaistaa ja tehostaa suunnitelmien käyttöä hallinnon välineenä. SPEK puoltaa ajatusta turvallisuussuunnittelun liittämistä osaksi sähköistä hyvinvointikertomusta, jolloin turvallisuus- ja hyvinvointiteemat tulevat lähemmäksi toisiaan, mikä vastaa kansalaisen todellista, laaja-alaista arjen turvaa. Samalla tulee kuitenkin huolehtia, että viranomaiset paikallistasolla kutsuvat järjestelmällisesti kolmannen sektorin mukaan turvallisuussuunnitteluun. Näin varmistetaan, että järjestöjen asiantuntemus ja resurssit tulevat hyödynnetyksi yhteisesti hyväksytyllä tavalla. Yhdistysten on helpompaa osallistua yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen, kun yhdistykset pääsevät mukaan jo suunnitteluvaiheessa ja heille on tarjolla riittävä ohjeistus.

SUOMEN PELASTUSLAN KESKUSJÄRJESTÖ

Kimmo Kohyakka
toimitusjohtaja

Karim Peltanen
varautumisjohtaja